

ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตฐานความผิดอาญาที่สามารถเข้าสู่กระบวนการ
ไต่ถามไต่สวนตามพระราชบัญญัติการไต่ถามไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. 2562

จิรศักดิ์ เพ็ญเขตรกิจ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2566

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตฐานความผิดอาญาที่สามารถเข้าสู่กระบวนการ ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562
ชื่อผู้เขียน	นายจิรศักดิ์ เพ็ญเชตรกิจ
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากฎหมายพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ในการปรับใช้กับความผิดฐานลักทรัพย์ความผิดลักทรัพย์ที่มีเหตุการณ์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 โดยเป็นการศึกษาเชิงเอกสารที่ครอบคลุมทั้งกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มลรัฐฟลอริดา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐฝรั่งเศส 2) การศึกษาเน้นการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลออนไลน์จากแหล่งข้อมูลภายในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

จากผลการวิจัยพบว่าเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มุ่งเน้นการลดความขัดแย้งและการของระบบยุติธรรม โดยเปิดโอกาสให้คู่กรณีสามารถหาทางแก้ไขปัญหามานกระบวนกรไกล่เกลี่ย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความพึงพอใจแก่ทั้งสองฝ่ายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเกิดขึ้นจากคู่กรณีแจ้งความประสงค์ที่จะไกล่เกลี่ย เสร็จจากนั้นเพื่อให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นระงับสิ้นไป โดยไม่ประสงค์จะฟ้องร้องดำเนินคดีต่อกันทำให้เกิดคดีลดลง แต่ยังมีข้อจำกัดในการนำกระบวนการไกล่เกลี่ยมาใช้ในคดีอาญาบางประเภท เช่นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ความผิดลักทรัพย์ที่มีเหตุการณ์ มีอัตราโทษจำคุกสูงสุดเกินสามปี ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการไกล่เกลี่ยได้ แม้ในบางกรณีการกระทำความผิดดังกล่าวมิได้ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม แต่กลับไม่มีโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หากไม่มีการขยายขอบเขตการไกล่เกลี่ยให้ครอบคลุมถึงความผิดดังกล่าวในบางอนุมาตรา ย่อมส่งผลให้ภาระในระบบศาลยุติธรรมเพิ่มขึ้นเนื่องจากระบบศาลต้องดำเนินคดีที่ไม่จำเป็นต้องใช้กระบวนการทางศาลเพิ่มความล่าช้าในการพิจารณาคดี ทำให้งบประมาณของรัฐถูกใช้อย่างไม่จำเป็น และผู้เสียหายที่อาจต้องการได้รับค่าชดเชยความจากผู้กระทำความผิดล่าช้าไป

ข้อเสนอแนะของงานศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้เสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงกฎหมายโดยเพิ่มฐานความผิดลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ ให้สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ได้ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา41(3) ให้ไกล่เกลี่ยความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปีได้ และเพิ่มความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (1) (3) (4) (5) (6) (9) (10) และ (11) ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ การปรับปรุงนี้จะช่วยลดจำนวนคดีที่ต้องถูกส่งขึ้นศาล ลดความล่าช้าในการพิจารณาคดี และลดภาระงบประมาณของแผ่นดิน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้กระบวนการยุติธรรมมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของประเทศไทย

ABSTRACT

Title of Independent Study	Issues Regarding the Scope of Criminal Offenses Eligible for Mediation Under the Mediation of Disputes Act B.E. 2562
Author	Mr. Jirasak Phenketkit
Degree	Master of Laws
Academic Year	2023

This study aims to 1) develop the Mediation Act B.E. 2562 (2019) in its application to aggravated theft offenses under Section 335 of the Criminal Code. It is a document-based study that covers both Thai law and foreign laws, including those of the United States, the state of Florida, the Federal Republic of Germany, and the Republic of France. 2) The study focuses on gathering information from books, journals, independent studies, theses, and online resources from both domestic and international sources related to criminal mediation law.

The research findings reveal that the intent of the Mediation Act of 2019 emphasizes reducing conflicts and the burdens on the justice system by allowing parties to resolve issues through the mediation process, fostering justice and satisfaction for both parties efficiently. This process arises from the willingness of the parties to mediate, negotiating to resolve disputes without the need to file lawsuits, effectively concluding cases. However, there are limitations in applying the mediation process to certain criminal cases, such as under Section 335 of the Penal Code, concerning theft with aggravating circumstances, which carries a maximum prison sentence of over three years, making it ineligible for mediation. In some cases, such offenses do not significantly impact society as a whole, yet they lack the opportunity for mediation. If the scope of mediation is not expanded to cover certain sub-sections, it will lead to

an increased burden on the court system, as cases that do not necessarily require judicial proceedings are brought to court, causing delays in case processing, unnecessary state budget expenditure, and delays in compensation for victims.

The recommendations of this independent study suggest that the law be amended to allow theft with aggravating circumstances to enter the mediation process under the Mediation Act of 2019. This would involve amending Section 41(3) to permit mediation for offenses with a maximum prison sentence not exceeding five years and adding theft with aggravating circumstances under Section 335 (1), (3), (4), (5), (6), (9), (10), and (11) to the schedule of this Act. This amendment would reduce the number of cases brought to court, decrease delays in case processing, and reduce the burden on the state budget. Furthermore, it would promote a more flexible and appropriate justice process in line with Thailand's mediation framework.